

کوتاه از دیپلماسی

رئیس سازمان انرژی اتمی:

گفتمی نصب دوربین در سایت کرج ضرورت ندارد

● **ایرنا:** رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: نامه‌ها و گفت‌وگوهای خود را با آژانس محرمانه نکنیم، چون وقتی به نامه آژانس پاسخ محرمانه می‌دهیم و منتشر نمی‌شود، دشمنان جوسازی می‌کنند. محمد اسلامی در گفت‌وگویی خاطرنشان کرد: فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای با منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای جزء مواردی است که تعهد مشترک کشورهاست و در قالب ضوابط و مقررات آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای برقرار شده است و دولت‌ها به آن متعهد هستند؛ مانند مجلس کشور ما در قبل و پس از انقلاب. مصوباتی درباره معاهدات بین‌المللی دارد و همه مکلف به رعایت این ضوابط هستند. اسلامی در بخش دیگری از سخنان خود با بیان اینکه دوربین‌های مربوط به برجام با دوربین‌های مربوط به پادمان تفاوت اساسی دارد، گفت: بازرسان آژانس در زمان مقرر، فیلم حافظه دوربین پادمان را در همان‌جا مرور کرده و سپس قیچی و خرد می‌کنند و خرده‌های آن را در پاکت می‌ریزند و به‌عنوان اقلام معدومی در اختیار سازمان انرژی اتمی قرار می‌دهند و پلمپ و کنار گذاشته می‌شود و کسی به آن دسترسی ندارد و کارت حافظه جدید در آن قرار می‌گیرد. رئیس سازمان انرژی اتمی ادامه داد: درباره دوربین‌های برجامی، بازرسان آژانس با حضور ما کارت حافظه قدیم را بیرون آورده و پلمپ می‌کنند و نزد ما در محل امن نگهداری می‌شود و مرور نمی‌شود و دسترسی هم ندارند و فقط کارت حافظه جدید را قرار می‌دهند. اسلامی اضافه کرد: ما برای اینکه بتوانیم مزاحمت‌ها را مهار و کنترل کنیم، درباره تعویض کارت‌های حافظه با آژانس توافق کردیم، البته این به این معنا نیست که به این کارت‌ها دسترسی داشته باشند. رئیس سازمان انرژی اتمی با اشاره به حادثه تروریستی در سایت کرج افزود: نکته‌ای که پیش آمد مربوط به دوربین‌هایی بود که در عملیات تروریستی، آسیب دیده بود و آنها می‌خواستند دوربین جدیدی را در سایت کرج نصب کنند که به آنها گفتیم این موضوع ضرورتی ندارد، زیرا برجام، معامله دوطرفه میان ایران و گروه ۵+۱ بود و با توجه به اینکه اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها تعهدات خود را انجام ندادند، دلیلی برای نصب دوربین وجود ندارد.

مرکل خواستار بازگشت ایران به مذاکرات وین

● **ایسنا:** صدراعظم آلمان با تأکید بر لزوم بازگشت ایران به مذاکرات وین گفت: فعالیت‌های غنی‌سازی ایران نشان می‌دهد که باید از دستیابی این کشور به سلاح هسته‌ای جلوگیری کرد. به گزارش الشرق الاوسط، آنکلا مرکل، صدراعظم آلمان که به اسرائیل سفر کرده در کنفرانس خبری مشترک با نخست‌وزیر رژیم اسرائیل خواستار بازگشت فوری ایران به مذاکرات وین شد. «فعالیت‌های غنی‌سازی ایران نشان می‌دهد که می‌بایست هرکاری برای جلوگیری از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای انجام داد. جامعه بین‌الملل هفته‌های بسیار حساسی را درباره آینده توافق هسته‌ای با ایران پیش‌رو دارد. ما می‌خواهیم پیامی بی‌چون‌وچرا به ایران مبنی بر این ارسال کنیم که این کشور باید هرچه‌سریع‌تر به میز مذاکرات بازگردد.» به گزارش پایگاه خبری میدل‌ایست ۲۴، نفتالی بنت، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی نیز در نشستی با حضور آنکلا مرکل، خطاب به مرکل گفت: مأموریت اسرائیل اطمینان یافتن از عدم دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای است. بنت در ادامه گفت: جهان درحال حاضر درحال بررسی بازگشت به توافق هسته‌ای است. متأسفانه ایرانی‌ها در سه سال گذشته به میزان زیادی ظرفیت غنی‌سازی خود را افزایش داده‌اند. او با تکرار ادعاهای بی‌اساس خود علیه کشورمان افزود: جهان منتظر است، ایرانی‌ها درحال اتلاف وقت هستند و سانسرفیوض‌ها می‌چرخند. مأموریت اسرائیل این است که اطمینان حاصل کند ایران هرگز به سلاح اتمی دست پیدا نمی‌کند.

ادعای آمریکا درباره بازگشت به برجام

● **ایسنا:** سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا با تکرار ادعاهای بی‌اساس علیه برنامه هسته‌ای کشورمان گفت واشنگتن برای توافق درباره بازگشت متقابل به اجرای کامل برجام آمادگی دارد. یک سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در گفت‌وگو با پایگاه خبری -تحلیلی واشنگتن فیوری بیکن به تکرار ادعاهای بی‌اساس و ساختگی غرب و آمریکا علیه فعالیت‌های هسته‌ای کشورمان پرداخت. این دیپلمات آمریکایی که نامی از او برده نشده است، در پاسخ به سؤال درباره موضع دولت جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا، درباره مذاکرات هسته‌ای با ایران مدعی شد که آنچه امتناع ایران از اجازه دسترسی بازرسان هسته‌ای بین‌المللی به سایت‌های هسته‌ای مناقشه‌برانگیز این کشور می‌خواند، کار دولت بایدن برای رسیدن به هدف خود مبنی بر بازگشت به توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ را سخت‌تر کرده است.

دیپلماسی

حسین امیرعبداللهیان، وزیر امور خارجه؛

غرب را کنار نمی‌گذاریم

سیاست‌گذاری مذاکرات در شورای عالی امنیت ملی و انجام مذاکرات توسط کارشناسان ما در معاونت سیاسی وزارت امور خارجه دنبال می‌شود

حسین امیرعبداللهیان باید به موضوعات مهمی پاسخ بدهد؛ سرنوشت برجام چه می‌شود؟ آیا او می‌خواهد برای فرار از اتهامی که به سلف او زده می‌شد، شرق‌گرا باشد و عمده سیاست خارجی کشور را با روسیه و چین گره بزند؟ این سؤالات با توجه به سفر او به روسیه، لبنان و سوریه در اولین ماه کاری‌اش پررنگ‌تر نیز به نظر می‌آید. حسین امیرعبداللهیان در گفت‌وگویی با ایسنا به پرسش‌هایی از این دست پاسخ داده است.

وزیر امور خارجه کشورمان با تأکید بر اینکه نگاه به شرق به معنای کنارگذاشتن غرب نیست و ما حتماً نمی‌خواهیم کشور را به روسیه و چین گره بزنیم، اظهار کرد: مذاکرات وین و احیای برجام را با اتکا به خرد جمعی پیش خواهیم برد.

حسین امیرعبداللهیان در پاسخ به این پرسش‌ش که شما به‌تازگی به مسکو سفر کردید و دیدارهایی با مقامات این کشور داشته‌اید، آیا نگاه دولت سیزدهم به تعامل با کشورهای آسیا از جمله کشورهای شرق به این معناست که تعامل با غرب در سیاست خارجی دولت سیزدهم دارای جایگاه چندانی نیست؟ اظهار کرد: ما کلیدوازه‌هایی که برای سیاست خارجی دولت سیزدهم به کار می‌بریم، سیاست خارجی متوازن ذیل دیپلماسی فعال، پویا و هوشمند است.

او با بیان اینکه نگاه به همسایگان و نگاه به آسیا و تعامل با کشورهای این منطقه برای ما در عرصه سیاست خارجی اولویت دارد، تصریح کرد: نگاه به آسیا به این معنا نیست که به مناطق دیگر از جمله غرب توجه نداشته باشیم. او ادامه داد: یکی از ویژگی‌های سیاست خارجی متوازن این است که ضمن توجه به اولویت‌ها، از هر فرصتی در سایر حوزه‌های جهان برای تأمین حادکثری منافع ملی‌مان استفاده کنیم.

او در بخشی دیگر از سخنان خود در این زمینه با بیان اینکه در جریان سفر به نیویورک با ۱۸ وزیر خارجه کشورهای اروپایی دیدار و رایزنی داشتیم، افزود: این موضوع نشان می‌دهد که نگاه به شرق به معنای کنارگذاشتن غرب نیست اما غربی‌ها باید بدانند و ما نیز به‌صراحت به

نگاهی به سفر حسین امیرعبداللهیان به لبنان

بازاریابی انرژی در بیروت

● **ابوالقاسم دلفی**
سفیر پیشین ایران در فرانسه

بوده و دولت لبنان را در بحبوحه بحران سراسری این کشور دچار مشکل کرده است. به نوشته همین روزنامه که غالباً گرایش‌های مسیحیان مارونی لبنان را منعکس می‌کند، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران به‌منظور ایجاد نظم و تعادل لازم در مناسبات دو کشور خواستار آن شده است که دولت لبنان از جمهوری اسلامی ایران رسماً درخواست واردات نفت کند تا مشکل پیش‌گفته بتواند از مسیر قانونی خود حل‌فصل شود. آقای امیرعبداللهیان که در کنفرانس رسانه‌ای در محل سفارت جمهوری اسلامی ایران در بیروت با خبرنگاران گفت‌وگو می‌کرد، خاطرنشان کرد که جمهوری اسلامی ایران در بالاترین سطح به حاکمیت لبنان احترام می‌گذارد و مایل است از مسیر همکاری‌های بین دو دولت و در تمام زمینه‌ها به لبنان کمک کند. به گفته وزیر خارجه زمانی که دولت لبنان رسماً از ما درخواست کند این آمادگی وجود دارد که محموله‌های نفت به لبنان ارسال شود. ضمناً آنکه زمانی که حزب‌الله و مقاومت لبنان نیز از این درخواست حمایت کند، اولین سفر خارجی خود عازم پاریس شود تا با هماهنگی فرانسه و کاخ الیزه ادامه راه پرفرازویش پکستن از آلام مردم لبنان، طراحی و تدارک شود.

لبنان که در یک سال و چند ماه پس از انفجارات بندر بیروت و خسارات فراوان جانی و مالی ناشی از آن که استغای دولت آقای حسن ادیب، نخست‌وزیر پیشین این کشور را به‌دنبال داشت و بحران سیاسی عدم توافق ملی برای تشکیل دولت جدید، با نابسامانی‌ها، مشکلات و معضلات عظیم اقتصادی به‌ویژه در زمینه تأمین سوخت مواجه شد، با اقدام سخاوتمندانه و سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران به درخواست حزب‌الله لبنان برای ارسال مقادیر قابل‌توجهی گازوئیل و بنزین از طریق سوریه به لبنان، تا حدودی صف‌های طولانی مردمی در معابر عمومی و ایستگاه‌های پمپ بنزین کاهش یافته و امیدواری‌هایی برای مردم این کشور به همراه داشته است.

وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران پس از ورود به بیروت در اولین اظهارات خود درباره همکاری‌های ایران و لبنان در بخش انرژی خاطرنشان کرد که ایران به صادرات سوخت به لبنان که ظاهراً مورد مطالبه حزب‌الله لبنان بوده و دولت آن کشور در این خصوص درخواستی نداشته است، ادامه خواهد داد. موضوعی که از دیدگاه تحلیلگر روزنامه لبنانی لوبان - لوزور به‌دلیل تحریم‌های بین‌المللی، یک اقدام غیرقانونی

غربی‌ها گفته‌ایم که با کشورهای چین، روسیه و هند در یک حوزه هستیم و در جغرافیای آسیا قرار داریم و شما به خاطر سیاست‌های دنبال‌شده ازسوی آمریکا و عدم اجرای تعهدات‌تان در برابر ایران، روزبه‌روز ضرر می‌بینید و از برنامه‌های سرمایه‌گذاری و تعامل با ایران در حوزه‌های مختلف تجاری و اقتصادی دور می‌شوید. ما به آنها گفته‌ایم که به‌هرحال ایران دست‌بسته باقی نمی‌ماند و در راستای منافع خود تصمیم می‌گیرد و پیش می‌رود.

وزیر امور خارجه کشورمان با بیان اینکه سیاست خارجی متوازن به این معناست که در تعامل با شرق و غرب عالم سیاست خارجی فعالی را دنبال کنیم و دیپلماسی پویایی داشته باشیم، ادامه داد: حتماً نمی‌خواهیم کشور را به روسیه و چین گره بزنیم بلکه در راستای منافع دو طرف سیاست خارجی را پیگیری و تنظیم می‌کنیم و هر مقدار که چین، روسیه، هند یا هر کشور دیگری در جهان در راستای منافع مشترک طرفینی ایده‌ها و ابتکاراتی داشته باشند و ما احساس کنیم که منافعمان در سطح خیلی خوبی تأمین می‌شود، از این ایده‌ها حتماً استقبال می‌کنیم و حتماً این فرصت برای تمام کشورها در قاره‌ها و مناطق مختلف وجود دارد، چه در آمریکای لاتین، چه در آفریقا و غرب یا هر حوزه دیگری که ممکن است باشد.

امیرعبداللهیان همچنین در ادامه گفت‌وگو در پاسخ به این پرسش که شما بارها تأکید کرده‌اید که وزارت خارجه در دولت سیزدهم تنها وزارت خارجه برجام نخواهد بود و از سوی دیگر اعلام کرده‌اید که بررسی‌های ایران در ارتباط با شش دور قبلی مذاکرات وین درحال تمام‌شدن است و به‌زودی مذاکرات وین آغاز می‌شود ولی در سطح افکار عمومی بعضاً اظهارنظرهایی در مورد نگاه دولت سیزدهم به موضوع مذاکرات وین وجود دارد از جمله در مورد تیم مذاکره‌کننده و افرادی که قرار است این مذاکرات را به پیش ببرند. او اظهار کرد: همان‌طورکه اشاره کردید ما درحال جمع‌بندی هستیم. مذاکره دو بخش دارد که یک بخش آن سیاست‌گذاری است که در شورای عالی امنیت ملی به‌صورت طبیعی

دنبال می‌شود. یک بخش دیگر آن مذاکره است که جزء وظایف ذاتی وزارت خارجه است و مذاکرات به‌صورت طبیعی در حوزه کارشناسی و مذاکره‌کنندگان ارشد ما در بخش معاونت سیاسی وزارت امور خارجه دنبال می‌شود.

این دیپلمات عالی‌رتبه کشورمان تصریح کرد: تیمی که در وزارت خارجه این موضوع را دنبال خواهد کرد با مدیریت معاونت سیاسی وزارت امور خارجه و با مسئولیت مستقیم وزیر امور خارجه در این بخش، اقداماتی که انجام می‌دهد هم در سطح وزارت خارجه از تمام ظرفیت‌های حقوقی، بین‌المللی، اقتصادی و سیاسی این وزارتخانه استفاده می‌کند و هم از ظرفیت‌های ملی به‌صورت کامل استفاده می‌شود. وزیر امور خارجه با بیان اینکه معتقدیم که باید با خرد جمعی کار را پیش برد و در این ارتباط در بحث تولید محتوا و مسائل مرتبط با آن حتماً از تعامل و همفکری با دانشگاهیان و اندیشکده‌ها استفاده خواهیم کرد، گفت: موضوع مذاکرات هم در سطح ملی از حساسیت بالایی برخوردار است و هم مذاکراتی چندجانبه را دربر می‌گیرد؛ بنابراین باید با هماهنگی، همفکری و خرد جمعی چه در حوزه مذاکره که مسئولیت آن به‌عنوان مذاکره‌کننده ارشد کماکان در معاونت سیاسی وزارت خارجه باقی خواهد ماند و چه در حوزه‌ای که وزرا باید کار را دنبال کنند و چه در بخش‌های مرتبط نظام و حوزه‌های اندیشکده‌ای و دانشگاهی که بتوانند در حوزه‌های حقوقی، فنی، اقتصادی و تجاری و دیگر ابعادی که این مذاکرات می‌تواند داشته باشد، پشتیبانی‌های لازم را انجام دهند.

او تأکید کرد: ما به‌هیچ‌وجه نمی‌خواهیم همه ظرفیت وزارت خارجه را درگیر این کار کنیم، ما در وزارت خارجه تقسیم کار کرده‌ایم. هر بخش باید به وظایف ذاتی خود عمل کند و یکی از کارهای ما موضوع مذاکرات برجام است.

امیرعبداللهیان در پاسخ به این سؤال که آیا ترکیب تیم مذاکره‌کننده وزارت خارجه مشخص شده است، اظهار کرد: در حال جمع‌بندی نهایی هستیم.

منااسبات تهران - ریاض و گفت‌وگوهای دو کشور جهت کاستن از تنش‌های فزاینده در حوزه مناسبات دوجانبه و منطقه‌ای بوده که نوعی از تبلور آن در اوضاع لبنان، قابل‌رویت است.

منااسبات تهران - ریاض و گفت‌وگوهای دو کشور جهت کاستن از تنش‌های فزاینده در حوزه مناسبات دوجانبه و منطقه‌ای بوده که گاهی ایران را تحت فشار تحریم و جنگ قابل‌رویت است.

درخصوص مناسبات تهران - ریاض وزیر خارجه کشورمان در بیروت خاطرنشان کرده است که گفت‌وگوهای دو کشور در مسیر مناسبی در حرکت است؛ اما برای ازسرگیری روابط دیپلماتیک بین دو قدرت منطقه‌ای همچنان به زمان نیاز داریم. به گفته او رایزنی‌های ایران و عربستان به نتایج و نتایجی متفاوتی منجر شده که به مذاکرات بیشتر احتیاج دارد و دو کشور هر زمان که لازم بدانند توافقات به‌عمل‌آمده را اجرا می‌کنند. سفر آقای امیرعبداللهیان به لبنان مصادف با تمدید موضع عربستان در قبال لبنان مبتنی بر قطع کمک‌های مالی و اعتباری به این کشور بود و با وجود تلاش‌های آقای امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، در گفت‌وگوی تلفنی با محمد بن سلمان، ولیعهد سعودی، درباره این موضوع، با این پاسخ روبه‌رو بوده که تا زمانی که لبنان تحت نفوذ حزب‌الله قرار دارد، سیاست ریاض در قبال این کشور تغییر نخواهد کرد. قرار است در آینده نزدیک رئیس‌جمهور فرانسه برای انجام یک سفر رسمی عازم ریاض شود و به همین منظور، به‌تازگی آقای ژان لوی لودریان، وزیر امور خارجه فرانسه، به‌همراه رئیس سرویس خارجی این کشور به عربستان رفته تا مقدمات سفر آقای مکرون را فراهم آورد؛ بنابراین به نظر می‌رسد نوع تعامل و حضور جمهوری اسلامی ایران در لبنان و نقش‌آفرینی حزب‌الله در روند تحولات داخلی و منطقه‌ای آن کشور از جمله موضوعاتی باشد که مقامات ریاض خواستار روشن‌شدن تکلیف آن در صحنه مناسبات منطقه‌ای ایران و عربستان هستند و به هر میزان که بتوان در هدایت و تعادل‌بخشی با این دیدگاه ریاض در قبال حزب‌الله که تأثیرات خود را در روند تحولات یمن نیز خواهد داشت حرکت کرد، اثرات مستقیمی در تسریع و دستیابی به منافع فرانسه و در آخرین تنش‌ها با ریاض، بر جای خواهد گذارد.

بالاخره محور سومی که در تحولات لبنان از منظر دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران از اهمیت خاصی برخوردار است، توجه به نقش و نفوذ فرانسه و ارتباطات فعلی می‌تواند داشته باشد. به‌ویژه تحولات لبنان است که در گذشته نیز به دفعات اتفاق افتاده و در آخرین نمونه آن نیز تشکیل دولت فعلی لبنان است که به ادعان بسیاری از آگاهان منطقه‌ای سرانجام در نتیجه تعاملات ایران و فرانسه تحقق یافته است. با توجه به مناسبات نسبتاً متفاوت پاریس - ریاض و تعاملات این دو کشور در موضوعات منطقه‌ای و به‌ویژه تحولات لبنان که نمونه بارز آن در حل مناقشه سعد حریری، نخست‌وزیر وقت لبنان، در سفر به ریاض با دولت عربستان توسط امانوئل مکرون صورت گرفت و تمایل فزاینده فرانسه برای نقش‌آفرینی در منطقه خاورمیانه، پس از کاهش حضور ایالات متحده و تأثیراتی که فرانسه به‌عنوان یکی از اعضای مؤثر موافقت‌نامه هسته‌ای در شرایط فعلی می‌تواند داشته باشد، به نظر می‌رسد تعاملات سه‌جانبه پاریس - تهران - ریاض در چارچوب اهداف تعریف‌شده‌ای که منافع هر سه طرف را در بهره‌مندی از صلح و ثبات منطقه‌ای تأمین کند، از جمله توجهاتی است که غفلت در آن، زمان را به سود تعارضات و تداوم تنش‌ها و ناملایمات منطقه‌ای و اثرات سوء، و بی‌چون‌وچرایی که بر اوضاع اقتصادی کشور می‌گذارد، سوق می‌دهد.

یادداشت

استراتژی دولت در سیاست خارجی

مهدی قدیمی*

● **دنیای سیاست و اداره جامعه برخلاف ظاهر آن**
دنیایی پیچیده و چندلایه است که با متغیرهای متعدد در رابطه بوده و یک معادله چندمجهولی با درجه بالاست، لازمه بازی سیاست، وجود بازیگران و سیاست‌پیشگان مبارز، توسعه‌یافته و باتجربه است. اگر بپذیریم که وظیفه اصلی یک نظام سیاسی به‌پیش‌بردن و هدایت جامعه در یک فرایند توسعه پایدار است و همچنین ماهیت یک نظام سیاسی تابعی از توسعه‌یافتگی تک‌تک اعضای یک جامعه است، در این صورت کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته بازیگران سیاسی باهوش و باتلازی دارند که در فرایند فعالیت در درون حزب و جالش بین احزاب آینده شده‌اند و می‌توانند بر اساس منافع ملی عمل کنند؛ اما متأسفانه کشورهای کمترتوسعه‌یافته بازیگران سیاسی کم‌تجرب‌های دارند و کمتر توسعه‌یافته هستند و در بازی‌های سیاسی تجربه و هوش بالایی ندارند. یکی از این رابطه‌های پیچیده در سیاست خارجی، رابطه بین ایران و غرب است که قدمتی ۴۳ساله دارد که در عصر حاضر یک قدمت غیرعادی و طولانی محسوب می‌شود. این رابطه یک نوع جنگ سرد است. این رابطه و جنگ سرد طولانی و غیرعادی از طرف غربی‌ها با زیرکی و فرصت‌طلبی همراه بوده و همواره در جهت حفظ منافع ملی غربی‌ها و تحمیل هزینه‌های آن به ملت ایران پیش رفته است. در این دوره طولانی، آنها همواره در فرصت‌طلبی سرشار، مساحت و جمعیت متناسب و موقعیت سوق‌الجیشی مناسب است که شرایط جامع توسعه اقتصادی، اجتماعی و سیاسی و در نتیجه پتانسیل تبدیل‌شدن به یک کشور بزرگ و توسعه‌یافته را دارد. طبیعتاً امر چندان خوشایند غربی‌ها و حتی شرقی‌هایی مانند روسیه و سردمداران منطقه‌ای آن نبوده و در این مدت طولانی سیاست‌های ضدتوسعه‌ای خود را به ایران تحمیل کرده‌اند. در واقع امپریالیسم غربی و شرقی همواره به‌دنبال منافع خود بوده و بیشترین استفاده را از سیاست‌های خارجی و داخلی ایران کرده است؛ برای مثال با ایران‌هراسی میلیاردها دلار اسلحه به کشورهای منطقه فروخته‌اند، بنابراین غرب هیچ‌گاه درصدد تغییر اساسی در ایران نبوده و بیشتر خواهان ادامه وضع موجود است و گاهی ایران را تحت فشار تحریم و جنگ قرار می‌دهد که بیشتر برای ترساندن کشورهای منطقه و فروش بیشتر اسلحه بوده است. بر اساس این سیاست‌ها، اولاً ایران توسعه‌یافته نیست و با هزاران مشکل مواجه است و ثانیاً آنها با ایران‌هراسی به میلیارد‌ها دلار فروش اسلحه و کالاهای دیگر دست یافته‌اند. سؤال اساسی این است که چرا با ایران وارد جنگ نشده‌اند؟ خاورمیانه با حدود ۴۱۵ میلیون نفر جمعیت، یک‌سوم واردات اسلحه جهانی را دارد و در پنج سال اخیر، واردات تسلیحات خاورمیانه ۸۷ درصد افزایش یافته است (علاوه بر آمریکا، اتحادیه اروپا، روسیه، چین، اسرائیل و... به خاورمیانه اسلحه می‌فرشند). آیا نباید غربی‌ها برای چنین بازار بزرگ فروش اسلحه برنامه‌ریزی داشته باشند؟ چرا کشورهایی مانند کره‌جنوبی، سنگاپور، تایوان و... بدون وجود منابع زیرزمینی و بدون مساحت لازم، بدون وضعیت سوق‌الجیشی مناسب، می‌توانند چنین توسعه عظیمی پیدا کنند، درحالی‌که ایران چند دهه است که به چنین توسعه‌ای دست نیافته است؟ در کشور ایران، در چند دهه گذشته، دولت‌های مختلف سیاست‌های متفاوتی در برخورد با غرب نداشته‌اند و به‌صورت یکسان با این مسئله برخورد کرده‌اند. هرچند ویدئوهای منتشرشده اخیر نشان می‌دهد که در درون تنش‌هایی بین بازیگران سیاسی در نحوه برخورد با غرب وجود داشته، اما در عمل اتفاق خاصی رخ نداده است. به نظر می‌رسد سیاست‌های روحانی‌ان را در مذاکره با غرب داشته و خود آقای روحانی و وزیر خارجه‌اش تصویر درستی از این رابطه و مذاکرات داشتند، ولی مخالفان آنها در درون کشور مانع سرانجام مناسب مذاکرات شدند. امروز هم دولت جدید در مذاکرات با یک سردرگمی مواجه است و معلوم نیست مذاکرات وین به کجا ختم خواهد شد. باید بپذیریم که مذاکرات سیاسی بدون دادن امتیاز، نمی‌توان امتیازی گرفت. برای رفع تحریم‌ها اینکه ما فکر کنیم بدون دادن امتیازی می‌توانیم تحریم‌ها را رفع کنیم، یک فکر غیرواقعی است. در واقع منظور از مذاکرات و رسیدن به یک توافق سیاسی، دادن و گرفتن امتیاز بر اساس منافع ملی طرفین است. بنابراین در مذاکره با سرمایه‌گذارانی خارجی از بین بدون دادن امتیازات خاص، رفع تحریم‌ها امکان‌پذیر نیست؛ با توجه به این نکته که غربی‌ها از وضعیت ما به‌خاطر ایجاد ایران‌هراسی در خاورمیانه و فروش اسلحه راضی هستند، درحالی‌که اقتصاد کشور ایران در حال آسیب است و شاخص‌های اقتصادی آن بسیار نگران‌کننده است، به هر ترتیب با توجه به وضعیت اقتصادی ایران از یک سو و متنبه بزرگ بیماری کرونا، مشکل کم‌آبی و خشک‌سالی، تورم شدید، کسری بودجه، افزایش نقدینگی و... دولت جدید باید یک دیپلماسی پویا بر مبنای منافع ملی اتخاذ و هر طور شده تحریم‌ها را رفع کند و مذاکرات وین را به هر ترتیب به سرانجام برساند. موانع واردشدن سرمایه‌گذارانی خارجی از بین برد و ایران بتواند با تعامل فعال با جهان بویاید فرایند توسعه را پیدا کند. البته باید توجه داشت که همه این مسائل ساختاری هستند و بدون رفع تحریم‌ها و استفاده از سرمایه‌گذاری‌های خارجی و بدون تعامل با جهان امکان‌پذیر نبوده و با برنامه‌های سطحی و روپنایی قابل حل نیستند و به‌نوعی با در هاون کوبیدن است.

● **عضو بازنشسته هیئت‌علمی دانشگاه**